

5.1.2e overleg pilotreizen

**Directoraat-Generaal
Samenleving en Covid-19**
Directie Strategie en Kennis

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 2500 EH
Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
5.1.2e

Datum
8 maart 2021

Projectnaam
MLT Buitenlandse
vakantiereizen

Bijlagen
2

nota

Uitwerking pilot veilig en verantwoord reizen

Aanleiding en doel

Het MLT-team buitenlandse vakantiereizen van het PDGSC-19 werkt samen met de reis- en vervoersbranche en relevante ministeries aan (handelings-)perspectief voor vakantiereizigers. In dit kader is in de MCC van 16 februari jl. akkoord gegeven op de nadere uitwerking van de pilots 'veilig en verantwoord reizen in coronatijd'. Afsproken is dat voor de daadwerkelijke uitvoering van de pilots opnieuw politiek akkoord wordt gevraagd via de route DOC-ACC-MCC.

Op 10 maart vindt van 12.30 tot 13.15 uur een interdepartementaal 5.1.2e overleg (PDGSC-19, BZ, BZK, I&W, EZK, J&V en VWS) plaats om te zorgen dat iedereen eenzelfde beeld heeft bij de pilotreizen en een aantal besluiten met elkaar te nemen die van belang zijn voor de verdere uitwerking van de pilots.

Beslispunten

- I. U wordt verzocht een besluit te nemen voor de nadere uitwerking van de pilotreizen op de volgende inhoudelijke punten:
  - A. Het aantal pilotreizen, de bestemmingen en de timing
  - B. Inzet van de noodknop
  - C. Wetenschappelijke onderbouwing en evaluatie (incl. kosten)
- II. Vervolgproces en capaciteitsinzet

Onderstaand volgt ten behoeve van de bespreking achtergrondinformatie bij de pilotreizen en een toelichting op de beslispunten.

Achtergrondinformatie pilotreizen

Doel en resultaten pilotreizen

We bereiden ons samen met de reis- en vervoersbranche voor op het moment dat reisbeperkingen versoepeld worden, om ervoor te zorgen dat Nederlanders veilig en verantwoord op reis kunnen en om te voorkomen dat ze het virus mee terugnemen van vakantie. We willen een zo concreet mogelijk handelingsperspectief voor vakantiegangers ontwikkelen, de zogenaamde klantreis (zie bijlage 2 voor een voorbeeld). De klantreis moet de reiziger helpen bij het naleven van maatregelen in elke fase van de vakantie, zodat de reiziger

precies weet wat van hem/haar verwacht wordt. Pilotreizen spelen in de ontwikkeling daarvan een belangrijke rol.

Directoraat-Generaal
Samenleving en Covid-19
Directie Strategie en Kennis
Covid-19

Met de opzet van pilotreizen worden nieuwe inzichten verkregen en data verzameld onder welke condities mensen veilig en verantwoord kunnen reizen. Zo moeten de pilotreizen inzichten opleveren ten aanzien van werkbare afspraken met derde partijen (o.a. luchtvaartmaatschappijen) en met partijen op plaats van bestemming (o.a. hoteliers) en beslisinformatie m.b.t. gezondheidsaspecten, aantrekkelijkheid en uitvoerbaarheid van protocollen en data over de gehele klantreis; door te kijken naar (gedrag op) bestemmingen en verkeersstromen. Het is daarnaast belangrijk dat resultaten van de pilotreizen breed toepasbaar en op te schalen zijn binnen de reis- en vervoersbranche.

Datum
8 maart 2021

De pilotreizen zijn succesvol als er nieuwe (gedrags-)inzichten zijn verkregen voor de sector op het gebied van veilig en verantwoord reizen en het aantal besmettingen nihil is. Goede resultaten van de pilot(s) betekenen niet dat het kabinetsadvies ten aanzien van niet-noodzakelijke reizen versoepeld wordt en er weer gereisd kan worden. Daarnaast geldt dat alle maatregelen die het kabinet neemt over reizen integraal onderdeel uitmaken van de pilot(s). Dit is ook duidelijk naar de reis- en vervoersbranche gecommuniceerd.

Voorstellen voor pilotreizen van de reisorganisaties

Medio januari is een consortium van ANVR, TUI en Corendon met een voorstel gekomen voor pilot(s) met pakketreizen op kosten van de reisorganisatie. Dit naar aanleiding van het verzoek aan de reis- en vervoersbranche met ideeën voor experimenten te komen van 18 december jl. Het voorstel betreft het uitvoeren van een reis in een sterk gecontroleerde setting en waarin de vakantiegangers in een bubbel vakantie vieren naar een long haul bestemming, bv. Curacao. Als deze pilotreis goede resultaten oplevert, is het voorstel om nog een reis uit te voeren waarin de setting minder gecontroleerd is c.q. er meer vrijheden zijn voor de vakantieganger (bv. excursies) naar een medium haul bestemming (Gran Canaria of Antalya). Naar aanleiding van dit voorstel is in de MCC-19 van 16 februari jl. akkoord gegeven voor het uitwerken van twee pilotreizen.

Medio februari is aan de reis- en vervoersbranche een tweede uitvraag voor ideeën voor pilotreizen gedaan. Er zijn nog vier concrete voorstellen binnengekomen: één van Transavia-Sunweb naar Kreta en drie van (zeer) kleine reisorganisaties (naar Marokko, IJsland en Turkije) die aangesloten zijn bij de Vereniging voor kleine reisorganisaties (VvKR). Het voorstel van Transavia-Sunweb is vergelijkbaar met het voorstel van het consortium TUI-Corendon-ANVR. De andere drie voorstellen zijn qua omvang een stuk kleiner.

Communicatie

De communicatie over de pilotreizen moet met de nodige aandacht gebeuren. Immers, het huidige, dringende advies van de overheid is *Reis niet, tenzij strikt noodzakelijk*. Dit advies is tot en met 15 april verlengd.

Naar aanleiding van de berichten in de media (3 maart jl.) is de pilot geframed als een mogelijk Fieldlab. Ondanks dat de voorwaarden van pilotreizen afwijken van de Fieldlabs (alle Coronamaatregelen worden namelijk in acht genomen, voor de

Fieldlabs geldt dit niet) en de pilotreizen officieel geen Fieldlab is, is het een positief beeld om op mee te liften. Voor de Fieldlabs die al hebben plaatsgevonden lijkt een vorm van draagvlak te zijn ontstaan. De pilotreizen bieden ook perspectief. Er worden inzichten verzameld zodat over een tijdje – als het wel weer kan – er nog passende maatregelen genomen kunnen worden door overheid én aanbieders. En reizigers goed weten wat van hen wordt verwacht voor, tijdens en na de reis. Er zitten ook risico's aan de pilotreizen, bijvoorbeeld het beeld dat het kabinet pakketreizen promoot, of dat het kabinet – terwijl de horeca gesloten is en de avondklok een feit – vakanties naar oranje gebied toestaat. En dus is afstemming met de reis- en vervoersorganisaties die deze pilotreizen ondersteunen, een voorwaarde.

**Directoraat-Generaal
Samenleving en Covid-19**
Directie Strategie en Kennis
Covid-19

Datum
8 maart 2021

Toelichting beslispunten

De voorstellen van TUI/Corendon/ANVR (Curaçao, Gran Canaria en/of Antalya) en Transavia/Sunweb (Kreta) zijn geschikter als pilotreis dan die van de kleine reisorganisaties. Onder andere vanwege het feit dat zij de hele reisketen in eigen beheer hebben -wat dataverzameling vereenvoudigt-; de bredere toepasbaarheid, representativiteit en opschaalbaarheid van de resultaten en de mogelijkheden om een reis in een bubbel uit te voeren. De besluitvorming gaat daarom in eerste instantie over deze voorstellen. Op een later ander moment zal besloten moeten worden of het uitvoeren van de pilotreizen van de kleine reisorganisaties van toegevoegde waarde kan zijn en/of ook pilots met andere vervoersmodaliteiten moeten worden georganiseerd (bv. een autoreis), mede naar aanleiding van de wens van departementen om breder te kijken dan deze pakketreizen.

I. Nadere uitwerking pilots

A. Keuze voor het aantal pilotreizen, de bestemmingen en de timing

Met het oog op de betrouwbaarheid van data en representativiteit voor de hele reisbranche is het van belang om voor de pilot verschillende reizen met verschillende bestemmingen te selecteren. Een groot bijkomend voordeel voor het uitwerken van meerdere pilotreizen is dat er altijd een alternatief voor handen is als één van de reizen onverhoopt niet door kan gaan of vertraging oploopt door externe factoren. Mogelijk nadeel van het uitvoeren van meerdere reizen binnen een pilot is dat het risico op negatieve beeldvorming wordt vergroot: het beeld kan ontstaan dat grote reisorganisaties pilots voor eigen marketing gebruiken of dat de reissector voorrang krijgt op andere sectoren. Zo zijn veel andere sectoren ook gesloten, zonder dat daar geëxperimenteerd wordt.

In het DOC-19 is de voorkeur uitgesproken om in ieder geval voor één reis te kiezen met als bestemming Curaçao of Bonaire. Dit is zo ook in de MCC-19 geaccordeerd. Om tot een goede keuze te komen tussen de andere reisbestemmingen (Kreta, Gran Canaria en Antalya) speelt een aantal overwegingen (zie bijlage). Op basis van deze overwegingen kunnen aanvullend de volgende conclusies getrokken worden.

- Een pilotreis naar de mogelijk bij vertrek gele bestemmingen (e.e.a. afhankelijk van besluitvorming m.b.t. generiek reisadvies) Curaçao of Bonaire, waar coronaregels nagenoeg identiek zijn aan de Nederlandse en we de lokale overheid door en door kennen, is relatief veilig. Uitdaging ligt hier in het experimenteren met meer bewegingsvrijheid voor de vakantieganger.

- Een pilotreis naar Gran Canaria, Kreta en Antalya is risicovoller, want het zijn waarschijnlijk bij vertrek oranje gebieden en het is een grotere uitdaging om afspraken te maken met (lokale) reisdienstleveranciers en (lokale) overheden t.b.v. de veilige en verantwoorde uitvoering van reizen. De hogere mate van blootstelling aan risico's en lokale maatregelen kan waardevolle data opleveren.
- Antalya is een niet-EU bestemming. Daarvoor geldt een inreisverbod (op een beperkt aantal veilige landen na). Het zou met het oog hierop onlogisch zijn Turkije te vragen NL-reizigers toe te laten.

**Directoraat-Generaal
Samenleving en Covid-19**
Directie Strategie en Kennis
Covid-19

Datum
8 maart 2021

Een tijdige start van de pilotreizen is nodig om data en inzichten adequaat te kunnen verwerken in het handelingsperspectief voor reizigers. In de MCC-19 is besloten in ieder geval de eerste pilotreis na 1 april en vóór 1 mei te laten plaatsvinden.

Dit leidt tot het volgende voorstel:

- Begin april starten met een pakketreis naar Curaçao* met meer bewegingsvrijheid voor de vakantieganger en een pakketreis naar Kreta, waarin reizigers in een bubbel vakantie vieren en het resort niet verlaten.
- Bij goed resultaat van de eerste twee pilotreizen medio/eind april een derde pakketreis naar Gran Canaria uit te voeren met meer bewegingsvrijheid voor de vakantieganger én een extra vlucht.**

* TUI en Corendon hebben aangegeven een sterke voorkeur te hebben voor Curaçao, omdat een pilotreis naar Bonaire met hoge opstartkosten gepaard gaat (openen hotel/resort). Ongeacht de uitkomst voor de keuze van een bestemming, is het belangrijk is dat het Caribisch deel van het Koninkrijk betrokken blijft bij en geconsulteerd wordt in de verdere besluitvorming over reizen en pilots hier omtrent.

** Een extra vlucht leidt tot extra contacten en daarmee tot een hoger risico op besmetting. Tegelijkertijd is een reis met meerdere vluchten representatiever vanwege de wisseldagen waarmee we normaliter ook te maken hebben.

➤ *Graag uw akkoord op dit voorstel.*

➤ *Graag uw akkoord op uitzondering van de quarantaineplicht voor de reizen naar Gran Canaria en Kreta (uitdrukkelijke wens reisorganisaties en e.e.a. analoog aan de uitzondering die voor de corridor Atlanta-Schiphol wordt gemaakt).*

B. Noodknop

De reisbranche is te kennen gegeven dat de overheid te allen tijde op de 'noodknop' kan drukken om een pilotreis 'on hold' te zetten. Dat zou enkel in geval van extreme piekbesmettingen in Nederland of land van bestemming aan de orde moeten zijn en/of in het geval van een hoge frequentie van een bepaalde virus-mutatie (Op 9 maart volgt hierover informeel advies van het RIVM). Er moeten afspraken worden gemaakt over vergoeding van de kosten die gepaard gaan met het uitstel of afstel van de pilot.

- *Graag uw akkoord op het feit dat inzet van de noodknop alleen gebeurt in situatie van extreme piekbesmettingen en/of hoge frequentie van een bepaalde vitusmutatie.*
- *Graag uw akkoord met het uitwerken van een overheidsgarantie in het geval dat de noodknop wordt gebruikt en de reis uitgesteld of afgesteld moet worden (PM reisbranche komt met inschatting van kosten bij uitstel van de pilot, e.e.a. is sterk afhankelijk van de gekozen bestemming).*

**Directoraat-Generaal
Samenleving en Covid-19**
Directie Strategie en Kennis
Covid-19

Datum
8 maart 2021

➤

C. Wetenschappelijke onderbouwing en evaluatie

Het RIVM en gedragsexperts zouden een belangrijke rol moeten spelen in de uitwerking (bv. samenstelling van het reisgezelschap, de reisduur, het testregime en de 'leefregels') en beoordeling van de pilots. Voor de evaluatie van de pilotreizen is het plan om een onafhankelijk bureau in te schakelen zoals dat ook gebeurd is met de pilot corridor Atlanta-Schiphol. De reisorganisaties dragen de kosten voor de pilots (inclusief de testen). Voorstel is dat de overheid de onderzoekskosten draagt vanwege de maatschappelijke relevantie van een onafhankelijke beoordeling van de resultaten. Ter indicatie: evaluatie (fase 1) van de corridor Atlanta-Schiphol door Berenschot kostte 58.000 euro.

- *Graag uw akkoord met de voorgestelde aanpak voor wetenschappelijke onderbouwing en evaluatie van de pilots door het RIVM en gedragswetenschappers (Rapid Response Team).*
- *Graag uw akkoord met het dragen van de onderzoekskosten door de publieke sector. I&W geeft aan als sponsor van het traject deze kosten in beginsel voor zijn rekening te willen nemen.*

II. Vervolgproces en capaciteitsinzet

Voor een vertrek van de eerste twee pilotreizen in de week van 11 april zou de planning er als volgt uit moeten zien, rekening houdend met het feit dat de tijd tussen een politiek akkoord door de MCC-19 en de uitvoering van een pilotreis ca. drie weken bedraagt. Dit in verband met de noodzakelijke voorbereidingen aan de kant van de reisorganisaties.

Week 8 maart	• Informeel advies RIVM maximale drempelwaarde besmettingen op reisbestemming • 5.1.2e overleg t.b.v. go op de nadere uitwerking • Nadere uitwerking pilotvoorstellen reisbranche i.s.m. MLT-team • Juridische check op pilotreizen door departementen (mede o.b.v. kennis Fieldlabs en Corridor) • Offerteaanvraag evaluatiebureau (wellicht kunnen we meeliften op evaluatie corridor door Berenschot) • Starten uitdenken evt. garantieregeling • Overleg met Spaanse en Griekse overheid en Curaçao over ontvangen Nederlandse toeristen • Samen met de ANVR oppakken van pilotdekking verzekering • Evt. opnemen uitzondering quarantaineplicht voor pilotreizen in wetsvoorstel
Week 15 maart	• Wetenschappelijke check op voorstel eerste twee pilotreizen door RIVM en gedragswetenschappers PDGSC-19 • Agendering eerste twee pilotreizen in DOC en ACC voor akkoord op

	daadwerkelijke uitvoering
23 maart	Besluitvorming in de MCC t.b.v. definitieve go/no go eerste twee pilotreizen bij vertrek 11 april
11 april	Eerst mogelijke vertrekdatum van de eerste twee pilotreizen

**Directoraat-Generaal
Samenleving en Covid-19**
Directie Strategie en Kennis
Covid-19

Datum
8 maart 2021

De planning is dus (zeer) krap willen we de eerste twee pilotreizen uiterlijk in de week van 11 april laten vertrekken. Dit onderstreept nut en noodzaak vaart te maken en daarvoor voldoende capaciteit vrij te maken.

- *Graag uw akkoord op het ad hoc bijeenroepen van dit 5.1.2e overleg mochten er tussentijds nog besluiten moeten worden genomen.*
- *Graag uw akkoord dat elk departement de capaciteit levert die nodig is voor de verdere uitwerking van de pilotreizen.*

Bijlagen

1. Overwegingen bestemmingen pilotreizen
2. Voorbeeld klantreis

Bijlage 1 overwegingen bestemmingen pilotreizen

Directoraat-Generaal
Samenleving en Covid-19
 Directie Strategie en Kennis
 Covid-19

Datum
 8 maart 2021

Bestemming	Curaçao	Bonaire	Gran Canaria	Kreta	Antalya
Wie	Voorkeur overheid en TUI/ Corendon	Voorkeur overheid	Voorkeur sector TUI/ Corendon	Voorkeur sector Transavia/ Sunweb	Voorkeur sector TUI/ Corendon
Diplomatieke verhoudingen	Eigen koninkrijk maakt het maken van afspraken makkelijk	Eigen koninkrijk maakt het maken van afspraken makkelijk	Overleg nodig over bereidheid NLse toeristen toe te laten	Overleg nodig over bereidheid NLse toeristen toe te laten	Overleg nodig over bereidheid NLse toeristen toe te laten.
Contact reisorganisatie met lokale overheden	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
Corona-regels in land van bestemming	De regels hebben veel overeenkomsten met die in Europees Nederland	De regels hebben veel overeenkomsten met die in Europees Nederland	Uitdaging om NLse regels en regels lokale overheid te vertalen in protocollen NB indien NLse regels strenger zijn dan lokale regels dan gelden de NLse regels.	Uitdaging om NLse regels en regels lokale overheid te vertalen in protocollen NB indien NLse regels strenger zijn dan lokale regels dan gelden de NLse regels.	Uitdaging om NLse regels en regels lokale overheid te vertalen in protocollen. NB indien NLse regels strenger zijn dan lokale regels dan gelden de NLse regels.
Testregime	Niet verplicht bij terugreis, daarom niet in DNA reiswereld	Niet verplicht bij terugreis, daarom niet in DNA reiswereld	Verplicht bij terugreis	Verplicht bij terugreis	Verplicht bij terugreis
Quarantaine bij aankomst	Niet verplicht	Niet verplicht	Verplicht, Zou dus uitzondering gemaakt moeten worden door lokale autoriteiten	Verplicht, zou dus uitzondering gemaakt moeten worden door lokale autoriteiten	Verplicht, zou dus uitzondering gemaakt moeten worden door lokale autoriteiten
Quarantaine bij terugkomst	Niet verplicht	Niet verplicht	Verplicht, Zou dus wellicht uitzondering gemaakt moeten worden door NLse overheid	Verplicht, Zou dus wellicht uitzondering gemaakt moeten worden door NLse overheid	Verplicht, Zou dus wellicht uitzondering gemaakt moeten worden door NLse overheid
Bubbel	Kleine resorts, lastiger	Kleine resorts, lastiger	Grote resorts, relatief makkelijk	Grote resorts, relatief makkelijk	Grote resorts, relatief makkelijk
Geel/oranje *	Wsl. geel bij vertrek e.e.a. afhankelijk van besluitvorming generiek	Wsl. geel bij vertrek e.e.a. afhankelijk van besluitvorming generiek	Wsl. oranje bij vertrek	Wsl. oranje bij vertrek	Wsl. oranje bij vertrek

	reisadvies	reisadvies			

* Er zijn twee soorten oranje reisadviezen. Oranje vanwege een hoog risico op besmetting en oranje vanwege inreisbeperkende maatregelen. Een land kan dus ook 'dubbel' op oranje staan.

**Directoraat-Generaal
Samenleving en Covid-19**
Directie Strategie en Kennis
Covid-19

Datum
8 maart 2021

Voor- en nadelen geel en oranje reisadvies

Oranje bestemming	Gele bestemming
Hogere kans op besmetting	Lagere kans op besmetting
Quarantaineplicht bij terugkeer, waar mogelijk een uitzondering op moet worden gemaakt*	Geen quarantaineplicht bij terugkeer
Waarschijnlijk consistent met het generieke reisadvies <i>Reis niet, tenzij strikt noodzakelijk</i>	Waarschijnlijk consistent met het generieke reisadvies <i>Reis niet, tenzij strikt noodzakelijk</i>
Grotere kans op negatieve beeldvorming	Kleinere kans op negatieve beeldvorming
Geen dekking door verzekering NB. ANVR heeft contact gehad met verzekeraars over een pilotdekking. Die staan daar constructief in.	Dekking door verzekering
Grotere meerwaarde voor de reisbranche.	Weinig meerwaarde voor de reisbranche, ze kunnen dan in principe ook 'gewone' reizen aanbieden.

* Er bestaat ook een scenario waarbij het reisadvies wel oranje is, maar het gebied als veilig wordt beoordeeld door het RIVM. Dan gelden de test- en quarantaine verplichtingen niet, maar dat gaat waarschijnlijk niet op voor de bestemmingen Gran Canaria, Kreta en Antalya

Het RIVM is gevraagd wat binnen de categorie oranje landen een acceptabele maximale drempelwaarde is qua besmettingen. Dit (informele) advies volgt dinsdag 9 maart.